

Politika obozretnosti na makroúrovni v EÚ

Európsky výbor pre systémové riziká (ESRB)

V rámci implementácie politiky obozretnosti na makroúrovni na európskej úrovni bol 16. decembra 2010 vytvorený Európsky výbor pre systémové riziká (ďalej ESRB) so sídlom vo Frankfurtu v Nemecku. ESRB nemá právnu subjektivitu a úlohy spojené s plnením jeho poslania zabezpečuje Európska centrálna banka (ECB).

Poslaním ESRB je prispievať k predchádzaniu alebo zmierňovaniu systémových rizík pre finančnú stabilitu v EÚ, ktoré vyplývajú z vývoja v rámci finančného systému, a to pri zohľadnení makroekonomického vývoja tak, aby sa zabránilo obdobiam rozsiahlych finančných otrasov. Hlavnými úlohami ESRB sú:

- zhromažďovať a analyzovať všetky významné informácie pre dosiahnutie svojho poslania,
- identifikovať systémové riziká a určovať poradie ich významnosti,
- vydávať varovania, ak sa takéto systémové riziká považujú za významné, a podľa potreby tieto varovania zverejňovať,
- vydávať odporúčania na nápravné opatrenia ako reakciu na identifikované riziká a podľa potreby tieto odporúčania zverejňovať, monitorovať ich plnenie,
- spolupracovať s ostatnými orgánmi Európskeho systému finančného dohľadu, medzinárodnými a národnými inštitúciami.

ESRB vydal dve odporúčania týkajúce sa organizácie politiky obozretnosti na makroúrovni v EÚ. V odporúčaní ESRB/2011/3 z 22. decembra 2011 o makroprudenciálnom mandáte vnútroštátnych orgánov stanovil, že v každom členskom štáte EÚ má vzniknúť orgán zodpovedný za výkon politiky obozretnosti na makroúrovni a centrálna banka v ňom má hrať hlavnú úlohu. Členským štátom sa ďalej odporúča definovať v legislatíve samotnú politiku obozretnosti na makroúrovni, jej úlohy, právomoci a nástroje.

V odporúčaní ESRB/2013/1 zo 4. apríla 2013 o predbežných cieľoch a nástrojoch makroprudenciálnej politiky už ESRB bližšie špecifikuje ciele politiky obozretnosti na makroúrovni a nástroje tejto politiky. Národné orgány politiky obozretnosti na makroúrovni majú vypracovať stratégiu politiky, v ktorej majú špecifikovať konkrétne čiastkové ciele. Zároveň majú vyhodnocovať dostatočnosť nástrojov, ktoré majú k dispozícii a v prípade potreby majú získať nové nástroje.

Európska centrálna banka (ECB)

Výkon politiky obozretnosti na makroúrovni na Slovensku bude do veľkej miery ovplyvnený účasťou Slovenska na Jednotnom mechanizme dohľadu (JMD). Na základe prijatého nariadenia o JMD, výkon politiky obozretnosti na makroúrovni bude zdieľaný medzi národnými orgánmi a ECB. Národné orgány majú právomoc vykonávať politiku v plnej miere, tak ako je definovaná v legislatíve EÚ. Rozhodnutia ECB o politike obozretnosti na makroúrovni môžu iba zvyšovať požiadavky nad rámec rozhodnutí národných orgánov. Inými slovami, ECB môže zasahovať iba v prípadoch, ak si myslí, že domáci orgán tak neurobil dostatočne, ale nemôže rušiť alebo zmierňovať rozhodnutia národných orgánov.

Povinnosťou národného orgánu je informovať ECB minimálne desať dní pred svojim rozhodnutím. V prípade, že ECB má námietky voči takémuto rozhodnutiu, svoju odpoveď

spolu s dôvodmi pošle národnému orgánu do piatich dní. Národný orgán môže zobrať do úvahy stanovisko ECB, ale rozhoduje samostatne. ECB upovedomí národné orgány o svojich rozhodnutiach desať dní pred rozhodnutím. Ak národné orgány nesúhlasia, svoj nesúhlas môžu prejavit' do piatich dní.